

Sabima kartleggingsnotat 53-2025

Sopper i alpine miljø

Av: Perry Gunnar Larsen

Figur 1. Høyrokampen, Lom, In er en kjent lokalitet med mange spennende miljø.

Jeg har i år søkt SABIMA om økonomisk støtte til artskartlegging i fjellet, og fått innvilget midler til dette arbeidet. Det aller meste av støtten er brukt til gen-sekvensering av sopparter fra fjellet. I tillegg er noen belegg fra lavlandet sekvensert, men disse omtales ikke nærmere i denne rapporten. Sekvenseringen er også i år utført av Pablo Alvarado i Spania.

- I denne rapporten fokuserer jeg på sopp, selv om det under feltarbeidet også ble gjort mange registreringer av rødlistede og sjeldne moser, lav og karplanter.
- Fullstendige artslistene fra turene er tilgjengelige i Artsobservasjoner (Artsobs).

Emneord: Alpint, sopp, kartlegging, truet

Grunnlag for rapporten er fire hovedturer med totalt 17 feltdager.

4 feltdager i– Dovrefjell hovedturene var:

- ✚ Område rundt Grimsdalshytta, Dovre, In
- ✚ Grimsdalen Kattugle-høet, Dovre, In
- ✚ Buåe Grimsdalen, Dovre, In
- ✚ Vakkerdalshøin Jøndalen, Dovre, In

Deltakere på turene: John Gunnar Brynjulvsrud, Torbjørn Høitomt, Kristian Hassel, Magni Olsen Kyrkjeeide, Henrik Weibull

5 feltdager Lakselv 03 til 07 august – hovedturene var:

- ✚ Alkanjoki, Porsanger, Fi
- ✚ Vieksanjunni, Porsanger, Fi
- ✚ Outasuantto, Porsanger, Fi
- ✚ Skadjanjárga (Sjåneset), Porsanger, Fi
- ✚ Gufihtar, Porsanger, Fi

Deltakere på turene: Dag Hovind, Ingrid Golten, Jeff Blincow, Sissel Goodgame

4 feltdager i fjellområder rundt Lom fra 18 til 21 august – hovedturene var:

- ✚ Veslhøi nær Soleggen, Lom, In
- ✚ Dugurskampen, Lom, In
- ✚ Juvasshytta nær Galdhøpiggen, Lom, In
- ✚ Høyrokampen, Lom, In

Deltakere på turene: Siri Khalsa, Tor Erik Brandrud, Hans Petter Schwencke, Bálint Dima
Tar med bare egne funn fra turene – har ikke oversikt over andre funn.

4 feltdager i fjellområder rundt Svelgen, Bremanger 25 -28 august– hovedturene var:

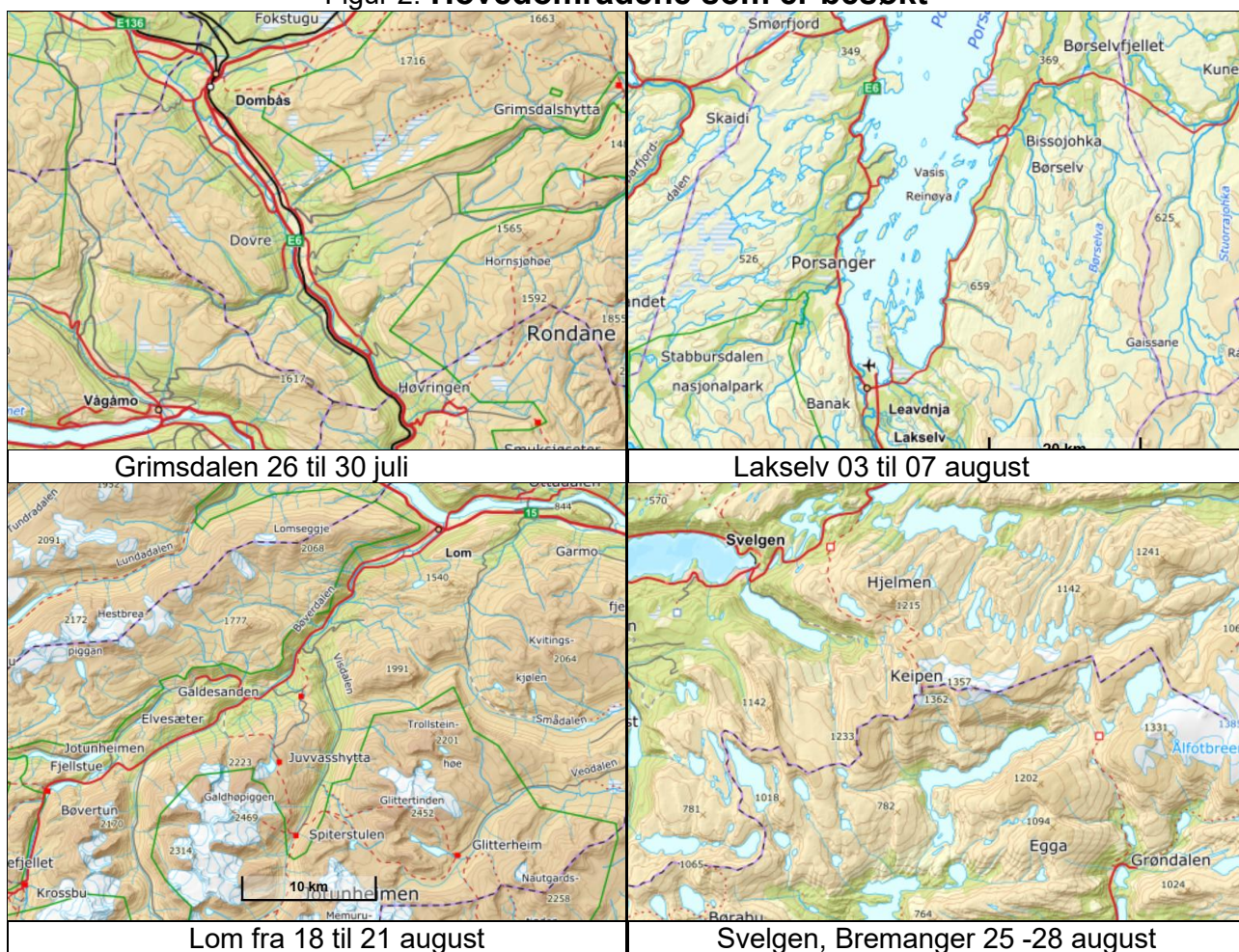
- ✚ Nær Blåbrebu, Kinn, Ve
- ✚ Lægdevatnet Ø,
- ✚ Ålfotbreen landskapsvernområde
- ✚ Falskehjelmen Svelgen, Bremanger, Ve

Deltakere på turene: Torbjørn Høitomt, Henrik Weibull, Sigrid Skrivervik Bruvoll, Solfrid Helene Lien Langmo, Kristian Hassel, John Gunnar Brynjulvsrud, Leif Appelgren

For alle turene, med unntak av turen til Lom, har hovedfokuset vært kartlegging av moser, slik at soppfunn regnes som bifangst.

Figur 2. Hovedområdene som er besøkt

Mine mål med turene:

- 1) Påvise naturverdier da spesielt sopp og moser i områder som er dårlig kartlagt fra før.
- 2) Øke mine egne kunnskaper om arts-mangfold i fjellet.
- 3) Få bedre forståelse av hvilke arter som er knyttet til de ulike naturtypene (miljøene) i fjellet.
Påvise habitatspesifikke arter men også lavlandsarter en ikke var klar over også finnes i fjellet.
- 4) Prøve å motivere andre til kartlegging i fjellet og bidra til økt forståelse for viktigheten av dette arbeidet.
  - For at dette arbeidet skal ha verdi prøver jeg i størst mulig grad å dokumentere og kvalitetssikre funn.
  - Jeg har derfor valgt å sekvensere mange av funnene i tillegg til mikroskopisk kontroll. Ikke bare av ubestemte arter men også arter jeg er ganske sikker på.
  - Noen funn jeg ikke fikk svar på i fjor blir også sekvensert på ny i et forsøk på å få bedre svar.

- De aller fleste funn har bilder i arts-obs og viktige funn blir sendt til herbariet i Oslo.

Rødlistede fjellnaturtyper jeg har hatt fokus på

1. Snøleie- og rabbevegetasjon

Disse naturtypene er sterkt påvirket av klimaendringer – spesielt minkende snødekkesperiode.

- Snøleier (VU – sårbar / EN – sterkt truet)
→ Finnes der snøen ligger lenge; mange spesialiserte arter.
- Rabbevegetasjon (NT – nær truet)
→ Vindeksponerte og tørre områder med lav vegetasjon.

2. Fjellhei, leside og tundra

- Fjellhei (NT – nær truet)
→ Trues særlig av gjengroing og klimaendringer (mindre frost og snø).
- Leside (VU – sårbar)
→ Fuktigere og mer produktive fjellområder; mange sjeldne arter.

3. Fjellvann og våtmark i fjellet

- Fjellmyr (VU – sårbar)
→ Påvirkes av drenering, klimaendringer og nedfall.
- Fjellvann med bunnvegetasjon (NT – nær truet)
→ Påvirkes av klimaendringer og forsuring.

4. Fjellbjørkeskog

- Fjellbjørkeskog (NT – nær truet)
→ Overgangssonen mellom skog og snaufjell; truet av gjengroing, klimaendringer og beitepress.

5. Blåbærhei og rishei i fjellet

→ Tørre og vindutsatte fjellområder.

Sopp sesongen i fjellet 2025

Generelt syns jeg mengde sopp på det tidspunkt jeg var på de ulike turene var noe under forventet. Soppsesongen i fjellet er kort og en må være på rett sted til rett tid.

Jeg har dekket et ganske stort spekter av høyde-gradienter samt fattig - rik gradient i ulike miljøer. Områdene som er undersøkt har også stor geografisk spredning.

Rapporten

Siden jeg ikke har fått resultater fra årets sekvensering så er det jeg presenterer her bare et fåreløbig utkast.

Når det gjelder kunnskapsutvikling i fjellet så er det et nybrottsarbeid med mange løse brikker.

Det må derfor påregnes at noe er foreløpige bestemmelser og at endringer kan komme.

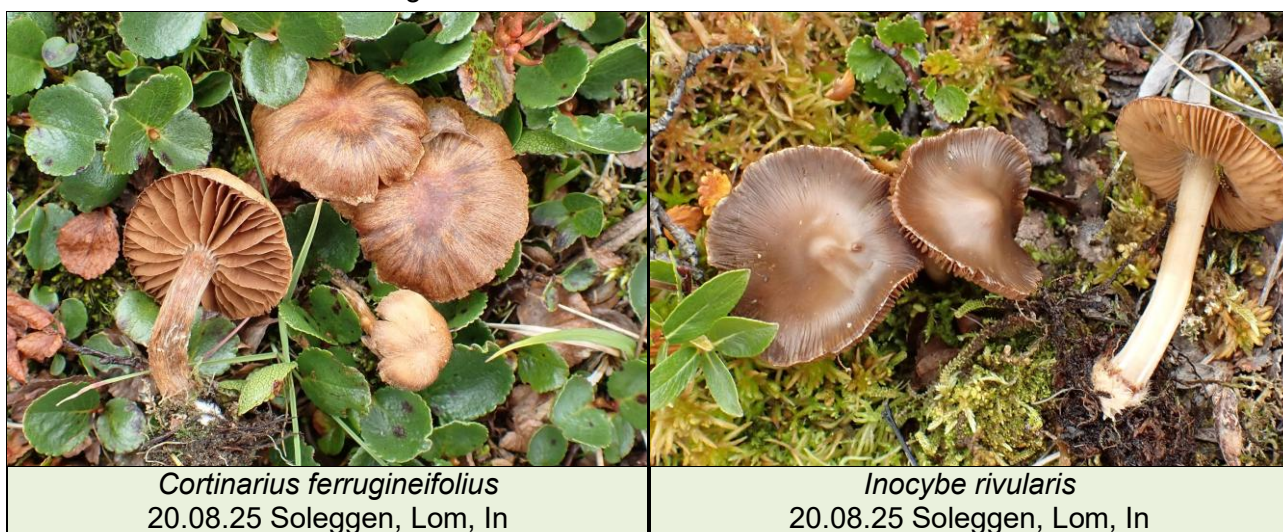
Synes også det er problematisk med avgrensing av alpina arter i Finnmark siden alpine miljø går helt ned til havnivå.

Figur 3. Soleggen, Lom, In med musøre snøleie og vierkratt

Figur 4. **Bilder av noen bestemte funn**

Mallocybe arthrocytis
20.08.25 Soleggen, Lom, In

Cortinarius inops (sekvenseres for kontroll)
21.08.25 Høyrokampen, Lom, In

Viersandbeger *Geopora tenuis*
21.08.25 Høyrokampen, Lom, In

Bekkebegermorkel *Helvella rivularis*
27.07.25 Buåe, Dovre, In

Foreløpige resultater

Noen soppsfunn som ikke er sekvensert med relativt få funn i artskart.

Arter som er funnet flere ganger er nevnt en gang.

Funn dato	Art	Lokalitet	Funn i artskart	Bestemmer
26.08.25	Svart melrødspore <i>Entoloma atrosericeum</i>	Grimsdalen, Dovre, In	50	PGL
27.08.25	Cf Polartrøffelmorkel <i>Balsamia aestivalis</i>	Grimsdalen Kattugl- høet, Dovre	25	PGL
28.08.25	Bekkebegermorkel <i>Helvella rivularis</i>	Buåe, Dovre, In	98	PGL

04.08.25	Reinrosetraktsopp <i>Clitocybe festiva</i>	Vieksanjunni, Porsanger, Fi	83	PGL
04.08.25	Gul fjellmoriske <i>Lactarius salicis-herbaceae</i>	Vieksanjunni, Porsanger, Fi	104	PGL
04.08.25	Reinroseriske <i>Lactarius dryadophilus</i>	Vieksanjunni, Porsanger, Fi	169	PGL
04.08.25	Brun vierriske <i>Lactarius pseudouvidus</i>	Vieksanjunni, Porsanger, Fi	181	PGL
05.08.25	Fjellakssopp <i>Laccaria altaica</i>	Kempiniemi, Porsanger, Fi	177	PGL
06.08.25	Fiolett rødspore <i>Entoloma mougeotii</i>	Návdesulgohppi, Porsanger, Fi	NT	PGL
06.08.25	Dvergnavlesopp <i>Lichenomphalia velutina</i>	Skadjanjárga (Sjåneset), Porsanger, Fi	102	PGL
07.08.25	Brun flathatt <i>Gymnopus alpinus</i>	Gufihtar, Porsanger, Fi	97	PGL
07.08.25	Gråbrun klokkehatt <i>Galerina mniophila</i>	Gufihtar, Porsanger, Fi	166	PGL
08.08.25	Berglakssopp <i>Laccaria montana</i>	Siskkit , Porsanger, Fi	112	PGL
18.08.25	Torvslørsopp <i>Cortinarius tubarius</i>	Veslhøi nær Soleggen, Lom, In	46	Tor Erik Branderud
18.08.25	Beiteslørsopp <i>Cortinarius caninus</i>	Veslhøi nær Soleggen, Lom, In	143	Tor Erik Branderud
18.08.25	Lemenmosebeger <i>Octospora alpestris</i>	Veslhøi nær Soleggen, Lom, In	41	PGL
18.08.25	Liten pelargoniumslørsopp <i>Cortinarius impolitus</i>	Veslhøi nær Soleggen, Lom, In	85	Tor Erik Branderud
18.08.25	<i>Inocybe rivularis</i>	Veslhøi nær Soleggen, Lom, In	45	Tor Erik Branderud
19.08.25	Tvillinglakssopp <i>Laccaria pumila</i>	Dugurdskampen, Lom, In	99	PGL
19.08.25	Fjellridderhatt <i>Lepista multiformis</i>	Dugurdskampen, Lom, In	144	PGL
19.08.25	Glattfotfagerriske <i>Lactarius hyssiginoides</i>	Dugurdskampen, Lom, In	66	PGL
20.08.25	Fjellrøysopp <i>Lycoperdon turneri</i>	Soleggen, Lom, In	148	PGL
20.08.25	<i>Cortinarius ferrugineifolius</i>	Soleggen, Lom, In	6	Tor Erik Branderud

20.08.25	fjellklokkehatt <i>Galerina pseudomycenopsis</i>	Soleggen, Lom, In	240	PGL
20.08.25	<i>Inocybe alpigenes</i>	Soleggen, Lom, In	11	Tor Erik Branderud
20.08.25	<i>Mallocybe arthrocystis</i>	Soleggen, Lom, In	12	Tor Erik og Siri K
20.08.25	Fjellmoriske <i>Lactarius nanus</i>	Soleggen, Lom, In	120	PGL
20.08.25	Viersildekremle <i>Russula subrubens</i>	Soleggen, Lom, In	132	PGL
21.08.25	Viersandbeger <i>Geopora tenuis</i>	Høyrokampen, Lom, In	27	PGL
21.08.25	Cortinarius inops (Sekvenseres for kontroll)	Høyrokampen, Lom, In	4	PGL
21.08.25	Bremreddiksopp <i>Hebeloma marginatum</i>	Høyrokampen, Lom, In	83	PGL
21.08.25	Stor trevlesopp <i>Mallocybe leucoblema</i>	Høyrokampen, Lom, In	52	Tor Erik Branderud
21.08.25	Svartfottrevlesopp <i>Inocybe melanopus</i>	Bøvertun, Lom, In	67	PGL
27.08.25	Cf Fjellmosebeger <i>Neottiella vivida</i>	Nær Blåbrebu, Kinn, Ve	47	PGL
28.08.25	Snøklokkehatt <i>Galerina harrisonii</i>	Falskehjelmen Svelgen, Bremanger, Ve	32	PGL

Figur 6. **Bilder av noen usikre og ubestemte funn som blir sekvensert**

Konklusjon

Hovedmålet med videre kartlegging er å få en bedre oversikt over soppartene som forekommer utelukkende i de rødlistede naturtypene i fjellet. Først når vi med sikkerhet vet at artene er knyttet til en truet naturtype i fjellet, kan de vurderes for inkludering på rødlisten.

Dette er dessverre et omfattende og krevende arbeid, men som med mye annet er det de første skrittene som er de vanskeligste.

For å oppnå en bedre balanse mellom antallet rødlistede sopparter i truede naturtyper i lavlandet og i fjellet, bør dette arbeidet prioriteres av Artsdatabanken og Rødlistekomiteen for sopp.

Områder nær Blåbrebu, Kinn, Ve

En stor takk til:

- Sabima som har gitt støtte til prosjektet.
- Alle de som var med på turene og har bidratt til viktige arts funn.
- Pablo Alvarado for sekvenserings arbeidet.
- Hjelp til bestemmelse av noen funn Tor Erik Branderud